

УЧЕБНИ ПРОГРАМИ

ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА

за ученици с увреден слух

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата е предназначена за ученици от първи до XII клас, които се обучават в специалните училища за деца с увреден слух.

Взаимодействието и връзката между езика и мисленето определят развитието на речта като учебен предмет с особено важно значение в училищата за деца с увреден слух. Но развитието на речта се явява не само учебен предмет, а и средство за обучение и възпитание. Децата в норма постъпват в училище с реални умения свободно да ползват речта за целите на комуникация и за овладяване на нови знания. Учениците със слухови нарушения срещат големи затруднения и в двете области. Във връзка с изграждането на компенсаторни механизми за преодоляване последиците от слуховото нарушение, е необходимо да се прилагат специфични методи на обучение по словесна реч.

В структурно отношение програмата е подчинена на концентричния метод, според който определени теми се повтарят през учебните години като тяхното съдържание се разширява и усложнява. Наред с тях се добавят и нови, логически свързани с уменията и знанията, които децата следва да усвояват.

В програмата активно приложение намира дейностно-комуникативният подход, който предлага комплексно обучение в следните посоки: стимулация на сензорно-перцептивната дейност (развитие на всички съхранени анализатори, включително и остатъчния слух); създаване на условия за комуникативна практика; развитие на мотивация и способности за осъществяване на разнообразни речевни дейности (слухо-зрително, слухово възприемане на речта, устно, писмено възпроизвеждане на речта); формиране на умения за планиране на дейността

(практическа и речева). В процеса на работа като помощни средства могат да се използват алтернативни форми за общуване и обучение като жестовата и дактилната реч. Развитието на речта при децата с увреден слух се осъществява в тясна връзка с личния опит на учениците, което дава възможност за опознаване на средата, в която живеят и за разкриване общите взаимовръзки между предметите и явленията.

В програмата могат да се разграничат различни периода на обучение: I-IV клас XII клас. Периодите на обучение са взаимно свързани и всеки един представлява база за надграждане, обогатяване, уточняване и задълбочаване на знанията в следващия етап.

Препоръчително разпределение на седмичният брой часове за изучаване на учебния предмет развитие на речта е 2 и с не повече от 4 учебни часа седмично.

ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

- повишаване на интереса и мотивацията на учениците да използват словесните средства в процеса на комуникация и обучение;
- създаване на речева среда за приложение на овладяните речеви умения в реални условия;
- осъществяване на връзка между обучението по словесна реч с организираната дейност на децата (учебна, битова, игрова, практическа);
- развитие на речевото мислене;
- усвояване на речевия етикет и правилни модели на поведение;
- формиране на комуникативна компетентност.

ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО В ПЕРИОДА I - IV клас

- интензивно развитие на диалогичната реч: осъществяване на словесно общуване не само според модела учител-ученик, а и според модела ученик-ученик, както и създаване на речеви триъгълник – учител-ученик-ученик;
- развитие на монологичната реч;
- създаване на разнообразни комуникативни ситуации, които налагат използването на монологична и диалогична реч в зависимост от комуникативната цел;
- овладяване на знания за граматическия строеж на езика, изграждане на умения за правилен словоред в строежа на изреченията, свързването и подреждането им по смисъл в текст;

- овладяване на определен езиков минимум, на основата на който се изграждат знания за природата, обществото и човешките взаимоотношения;
- формиране на четивни способности;
- обучение по писане;
- усъвършенстване на произношението, слуховото и зрителното възприятие на речта;
- работа над граматическите обобщения;
- запознаване и овладяване от учениците на необходимите умения за безопасно придвижване по улиците;
- създаване на навици за учебен труд, спазване на режимните и здравно-хигиенни изисквания;
- формиране на умения за преразказване и съчиняване чрез създаване на подходяща мотивация и свързване с конкретни речеви ситуации.

В периода **V - X клас** програмата дава възможност на учениците да се запознаят със закономерностите в развитието на обществото, с факти от нашето героично минало и настояще. На учениците се предоставя възможност за самостоятелна работа, за водене на беседа, съставяне на план, устен и писмен разказ, преразказ и съчинение.

Обучението по развитие на речта в този период се осъществява в следните направления:

- водене на беседа;
- съставяне на план;
- разказ и преразказ – устен и писмен;
- съчинение по извършена или предстояща дейност, сюжетна картина, историческо събитие;
- устен и писмен преразказ;
- устно и писмено съчинение;
- характеристика на герой;
- делови документи.

ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО В ПЕРИОДА V - XII клас – към изброените по горе задачи могат да се добавят:

- задълбочена работа върху всички компоненти на езиковата система;

- формиране на умения за словесно оформяне на знанията по различни учебни предмети;
- нарастване на обема от информация, както и стимулиране на личностната оценка на изучаваните явления;
- овладяване на прагматичните аспекти на езика;
- разширяване на речниковия запас във връзка с актуални и адекватни за възрастта на учениците теми;
- запознаване с основните закономерности на обществения и политическия живот;
- чрез посочената тематика учениците да се обучават и възпитават в дух на демократично гражданство и патриотизъм, здрава и екологична култура;
- развиване на умения за оценка на събития и хора;
- развиване на умения за анализиране и обобщаване;
- осмисляне ролята на различните функционални стилове – езиково-стилните изисквания при изработване на различни видове изложения в устна и писмена реч;
- практическо приложение на литературните знания за собствена словесно-творческа дейност;
- чрез дейността за развитие и усъвършенстване на устната и писмената реч на учениците да се осъществява взаимодействието между българския език и литературата;
- да се осмисля по-конкретно и задълбочено ролята на различните функционални стилове;
- взаимодействие на обучението по развитие на речта с другите учебни предмети и с изкуствата;
- формиране на практически умения и модели на поведение в разнообразни житейски ситуации (при кандидастване за работа, при попълване на документи и т.н.);
- усъвършенства се правоговорната и правописната култура на учениците;
- повишава се изразителността на речта, като се изработва усет у учениците да изразяват чрез интонацията на гласа съдържанието на съобщението;
- повишава се умението на учениците да изказват свободно в устна и писмена форма мислите и чувствата си;

- възпитаване на интерес към родния език, уважение към родната страна.

ПРОВЕРКА И ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Проверката и оценката на резултатите от обучението могат да се осъществяват по разнообразни начини:

- текуща проверка и оценка, която се извършва в процеса на ежедневната работа в хода на уроците по развитие на речта;
- периодична проверка и оценка, която може да бъде тематична (в края на определен тематичен цикъл) или срочна;
- годишна проверка и оценка, чрез която се регистрират обема и качеството на усвоените знания и умения.

Обучението по развитие на речта се осъществява под формата на уроци, но голямо значение имат предварително планираните наблюдения и екскурзии в началото, по време и в края на всеки срок, които са тематично обвързани с учебното съдържание, и чрез които се стимулира познавателното развитие на децата. Така се реализира един от основните подходи на фронталната работа по развитие на речта – използване на личния опит на децата, на базата на който се осъществява осъзнатото възприемане на словесния материал. В рамките на урочната дейност могат да се прилагат разнообразни форми на работа: фронтална, работа с „малък учител”, работа по групи, работа по двойки, самостоятелна работа. Чрез тях се реализират комуникативните модели – учител-ученик; ученик-ученик; учител-ученик-ученик, а също така чрез индивидуалната работа се повишава самостоятелността на учениците и се прилага диференциран подход.

Развитие на речта могат да преподават магистри и бакалаври, завършили специалност „Слухово-речева рехабилитация”.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ПЪРВИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Училище.
2. Летни игри.
3. В планината.
4. На море.

5. Животните в гората.
6. Пеперуда.
7. Есен. Времето през есента.
8. Как се обличаме.
9. Плодове.
10. Градина.
11. Лозе.
12. Бостан.
13. Мечо чака гости.
14. Зеленчуци.
15. Градина.
16. Цветя.
17. Какво има там?
18. Какво прави? Какво правим?
19. Училище.
20. Веско отива на училище.
21. Как се движим по улицата.
22. Митко е ученик.
23. Дневен режим.
24. Зима.
25. Първи сняг.
26. Разговор.
27. Времето през зимата.
28. Календар.
29. Зимни игри.
30. Пази се от студа.
31. Зима в гората.
32. Снежен човек.
33. Елха.
34. Дядо Коледа.
35. Нова година.
36. Вълк и лисица.
37. Семейство.
38. Рожден ден.

39. Дядо и ряпа.
40. Животни.
41. Кой? Къде е? Какво прави?
42. Кой? Какво правят?
43. Крава.
44. Слон.
45. Лошото коте
46. Зайче, таралеж и вълк.
47. Кучето Роко.
48. Зоологическа градина.
49. При лекаря.
50. Болното зъбче. При зъболекаря.
51. Здрав съм.
52. Аз играя.
53. Пролет. Времето през пролетта.
54. Пролетни цветя.
55. Щъркел и лястовица. Баба разказва: Лисица и врана.
56. Трите мечки.
57. Червената шапчица.
58. Снежанка и седемте джуджета.
59. 24 май. Цветя за празника.
60. Преговор.
61. Камен премина във втори клас.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- учениците да усвоят умения да преразказват устно кратък епизод от приказка;
- да дават устен отговор на въпрос с помощта на словесна или визуална опора;
- да участват в диалог по определена тема;
- с помощта на учителя и при необходимост с жестова реч да правят устен разказ по картина и по серия от картини;
- да разбират смисъла на кратък текст.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ВТОРИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Ученици.
2. Да си спомним за лятната ваканция.
3. С какво децата пътуват до училището.
4. Нашето училище.
5. Училището, в което учим.
6. Адресът на нашето училище.
7. В занималнята.
8. В трапезарията.
9. Как да се храним.
10. Есен в гората.
11. Апликация на врабче.
12. Есен в градината.
13. Обичам плодове и зеленчуци.
14. Есенни цветя.
15. Децата играят.
16. Макет "Есен в гората".
17. Времето през есента. Природен календар на есента.
18. Хайде на пързалка.
19. Зимни игри.
20. Зимни гости.
21. Времето през зимата.
22. Природен календар на зимата.
23. Подаръци за празника.
24. Поздрав за празника.
25. Дядо Коледа.
26. Сурва, сурва година.
27. Нова година.
28. Елха в гората.
29. Поздрав за Нова година.
30. Зимна ваканция.
31. Моето семейство.

32. Кой на кого помага.
33. Милена е болна.
34. Цирк.
35. Кой какво работи.
36. Хубаво е у дома.
37. В магазина.
38. Митко купува.
39. Защо купуваме продукти.
40. Какво правим от продуктите.
41. Пролет в гората.
42. Апликация ”Пролет”
43. Игра.
44. Трите котета.
45. Времето през пролетта.
46. Природен календар на пролетта.
47. Баба Марта.
48. Празник на мама.
49. Великден.
50. Великденски яйца.
51. Ден на буквите.
52. Ден на детето.
53. На куклен театър.
54. Театър в гората.
55. Трите прасенца.
56. Ледената къщичка.
57. Лястовица и врабче.
58. Нашата улица.
59. Превозни средства.
60. Моят дом и моето семейство.
61. Годишни времена.
62. Весело е през ваканцията.
63. Ученик съм в трети клас.
64. Задачи за лятото.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- учениците да участват в диалог, съобразявайки се с темата;
- да участват в игрови и сценични форми по литературно произведение;
- да отговарят на въпроси във връзка с изучавано литературно произведение, както и да съставят въпроси към него;
- да изказват мнението си за постъпките на литературните герои;
- да проявяват търпимост и толерантност един към друг и да изпитват необходимост от речево общуване.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ТРЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Букет за моята учителка.
2. Лятна ваканция,
3. На море.
4. Дневен режим.
5. Часовник.
6. Спазвай дневния режим.
7. Кой? Какво прави? Кога?
8. Как се надписва тетрадка и учебник.
9. Есен.
10. Игра "Кой е най-наблюдателен?"
11. Есен в градината.
12. Малките помощници.
13. Искам да помагам.
14. За празника на татко.
15. За рождения ден на татко.
16. Как животните посрещат зимата.
17. Разхождай се и наблюдавай есента.
18. Моето семейство.
19. Братя.
20. Приятели.
21. Кой? Коя? Кое? Кои?

22. Моите роднини.
23. В зоологическата градина.
24. Улица.
25. Как се движим по улицата.
26. Моята улица.
27. Моята родина.
28. Магазин за играчки.
29. Ясен купува.
30. В магазина за хранителни стоки.
31. Пазар.
32. Магазин за дрехи.
33. В магазина за обувки.
34. Игра "Кажи с две думи".
36. Бяла зима.
37. Мишо изпрати писмо.
38. Как ще прекарам зимната ваканция.
39. Как птиците прекарват зимата.
40. Приятели на животните.
41. Зимни радости.
42. Нова година.
43. Косе Босе.
44. Смешна приказка.
45. Вълкът и седемте козлета.
46. Как таралежът помогнал на зайчето.
47. Медената питка.
48. Маша и мечокът.
49. Пролет иде.
50. Пролетни цветя.
51. Най-хубавото цвете.
52. Пролет в градината.
53. Птиците през пролетта.
54. Животните през пролетта.
55. Кой какво ни дава?
56. Кой къде живее?

57. Поздрав за празника на пролетта.
58. Великден приближава.
59. Ден на детето.
60. Кирил и Методий.
61. Празници в моята родина.
62. Да растем здрави.
63. Кой къде отива.
64. Довиждане, училище!

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- овладяване и изграждане на умения за адекватна употреба на съществителни и прилагателни имена, глаголи и лични местоимения;
- владяване на умения за употреба на съобщително, въпросително, побудително и възклицателно изречение;
- да умеят да си служат със средствата на речевия етикет и да участват в диалог в различни комуникативни ситуации;
- да умеят да създават кратък текст, да съставят разказ по картина или по серия от картини;
- да съставят елементарен собствен текст по дадена словесна опора от различен характер;
- да правят междупредметни връзки и да прилагат уменията си върху други изучавани предмети;
- да усвояват стандартни, кратки форми на писмено общуване.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ЧЕТВЪРТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

1. Първият учебен ден.
2. Как прекарах лятото.
3. Разходка в гората.
4. Гората – нашето богатство
5. Здравей, Есен!
6. Трудът на хората през есента.
7. Майчина сълза (А. Каралийчев).

8. София – нашата столица.
9. Добре дошла, Зима!
10. Как се обличаме през зимата.
11. Зимни игри.
12. Случка на пързалката.
13. Коледа.
14. Писмо до Дядо Коледа.
15. Нова година- сурвакари.
16. Културно поведение в транспортните средства.
17. Пътят до моето училище.
18. България – моята родина.
19. Високи сини планини.
20. Професии.
21. Какъв искам да стана?
22. Пролет е дошла.
23. Легенда за мартеницата.
24. Да помним тази дата – 3 март
25. Празникът на мама.
26. Пролетни цветя.
27. Птиците през пролетта.
28. Великден наближава.
29. Книгите – източник на знания.
30. Обичам приказките – Корабчето (В. Сутеев).
31. Лозарят и косето (Бълг. нар. приказка).
32. Грозното патенце (Х. Кр. Андерсен).
33. Азбуката на светите братя.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- да разказват за промените в природата през различните сезони, за родината, за празниците и обичаите;
- да конструират правилно изреченията като спазват словоредата;
- да самостоятелно формулират въпроси към даден текст;
- да планират своята дейност и да следват последователността;

- да развиват уменията си за използване на думи и изрази от речевия етикет според конкретната ситуация;
- да разказват за преживяна случка или прочетена приказка по даден план, устно или писмено;
- да правят описание на предмет, явление, животно, растение;
- да сравняват животни, растения, самостоятелно да определят прилики и разлики;
- да назовават литературните жанрове – стихотворение, разказ, приказка, гатанка, легенда;
- да изразяват лично отношение към постъпките на героите.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ПЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Училище здравей!

1. Отново на училище.

II. Летни дни

1. Лятна ваканция.
2. На реката.

III. Обичам те, Родино!

1. Гората-нашето богатство.
2. Нашата земя хубава.
3. Викторина -“Познавате ли нашата земя хубава?”
4. Левски-борец за свобода.

IV. Ние и училището

1. Моят приятел.
2. В помощ на приятеля.
3. Пътят до нашето училище.
4. Училищен живот.
5. Разговор за филм.
6. Писане на писмо.

Трудът в нашия живот

1. Най-хубавите ръце.

2. Мързеливата снаха.
3. Трудът на хората някога и сега.
4. Какъв да стана.

V. Годишни времена

1. Работата на хората през есента.
2. На пързалката.
3. Измръзналото врабче.
4. Пролет.
5. Как посрещнахме пролетта.
6. Годишни времена.
7. Наши любими празници.
8. Коледа.
9. Новогодишни празници.
10. Първи март.
11. Да помним тази дата-3 март.
12. Цветя за празника – 24 май.

VI. Годишен преговор

1. Иде лято.
2. Водене на читателски дневник.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- да се обогати и активира речника им в съответствие с потребностите и езиковата практика;
- да се създават умения за наблюдение и точно изразяване на отношение към предмети и явления от действителността;
- да се усъвършенстват и развият произносителните, правоговорните и правописните умения и навици;
- да отговарят на зададен въпрос с едно или повече изречения;
- да задават въпроси;
- да правят преразказ на изучаван текст;
- да правят описания чрез сравняване на предмети/обекти/;
- да описват кратко или пълно интересни събития от живота на училището или извън него;
- да опишат дадена картина;

- да съставят самостоятелен план по дадена картина;
- да илюстрират четиво или част от четиво;
- да правят сравнения между текстове ,които са прочели.Да правят обобщения и изводи;
- да пишат самостоятелни писма;
- да свързват знанията си по развитие на речта с другите учебни предмети- да се осъществява интегрирано обучение с български език и четенето.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ШЕСТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Ние пак сме ученици

1. След ваканцията.
2. Първият учебен ден.
3. Книгата е твой приятел.
4. В училищната библиотека.

II. Да си спомним за лятото

1. В един летен ден.
2. Лятото отмина-дойде есента.
3. Разходка в парка/гората през есента.
4. Календар на природата и труда на хората през есента.

III. Растем заедно

1. Нашият клас.
2. Писане на писмо.
3. Съобщение.
4. Как се пише молба/заявление.
5. Зимна разходка в гората/парка.
6. Приятелството-най-голямото богатство.

IV. Градът, в който уча

1. Пловдив- забележителен културен център.
2. В художествената галерия.
3. София- нашата столица.
4. На аерогарата.

5. Как да се държим в превозните средства.

IV. Нашата земя хубава

1. Родна земя.

2. В долината на розите.

3. Из красивите Родопи.

4. Варна- нашата черноморска красавица.

5. Пролетна разходка.

6. Осми март- международен ден на жената.

V. Паметни дни из живота на българския народ

1. Априлската епопея.

2. Първи май.

3. Кирил и Методий- наши първи учители.

4. Съединението-посещение в историческия музей.

VI. Годишен преговор

1. Моят любим сезон.

2. Водене на дневник.

3. Наближава лятната ваканция.

4. Летен труд.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- да използват усвоените знания в комуникативни ситуации;
- да участват в диалози и беседи;
- да разбират правилно изложените факти;
- да владеят правописа на думите и изразите, които са усвоили активно;
- да отговарят на въпроси по съдържанието на картината или на текста;
- да съставят изречения по схеми, по аналогия , по образец;
- да съставят самостоятелно разказ по серия от картини;
- да съставят разказ по теми из областта на други учебни предмети- писане на делови писмени работи;
- да пишат самостоятелно писма, покана;
- да пишат съчинение по значим за тях проблем.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА СЕДМИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Нашата родина България

1. Здравей, училище.
2. Празник край морето.
3. Красива е нашата родина.
4. Моето родно място.
5. На гости в Пловдив.
6. Пътуване из нашата родина.
7. Гората- наше богатство.
8. Гората през есента.
9. Обичам те, родине.

II. Минало незабравимо

1. Нашите далечни прадеди.
2. Трудът на първобитните хора.
3. В Археологическия музей.
4. Тракийски съкровища в нашите земи.
5. Славяни и прабългари.
6. Заветът на хан Кубрат.
7. Под знамето на Аспарух.
8. Победа над Византия.
9. Екскурзия из старите столици.
10. Посрещането на първите славянски учители.
11. Отбраната на Търново.

III. Борба за свобода

1. Във военноисторическия музей.
2. Хайдутите – народни закрилници.
3. Велик син на българския народ.
4. Събранието в Оборище.
5. На бой за свобода.
6. Четата на Бенковски.
7. На родния бряг.
8. Една майка героиня.

9. Знаменоската.
10. Русия и Освобождението на България.
11. Знамето.

IV. Природата и човекът

1. Земята и хората.
2. Реките – наше богатство.
3. Животът в морето.
4. Да пазим горите.
5. Растенията и хората.
6. Лечебни растения.
7. Човекът и животните.
8. Майчина любов.
9. Природата в родния край.

V. Хора на мира и труда

1. Белите жеравчета.
10. Полет над родината.
11. Водната капка.
12. Учението – начало на всяка професия.
13. Пътят на книгата.
14. Библиотека в клас.
15. Разговор за професиите.
16. Добрият работник.
17. Работата не спря.
18. Буря в морето.
19. Знаем и мога.
20. Родна земя.
21. Гордо знаме, велико знаме.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- да се затвърждава навика за речево общуване помежду си и с околните;
- да отговорят на въпроси с няколко изречения, да използват замяна чрез синоними;
- да водят диалог по изучена тема, прочетен текст, гледан филм, участие в събитие и др.;

- да разказват последователно и логически правилно като използват сложни изречения;
- да правят изводи и обобщения;
- самостоятелно да съставят план (с въпросителни и разказни изречения);
- да преразказват познат текст по отчитане, като използват опорни ключови думи и изрази, план;
- да спазват логическа последователност в преразказа, да отделят главното от второстепенното;
- да правят преразказ на познат текст по дадено начало или край;
- да преразказват непознат текст за историческо събитие по самостоятелно съставен план;
- да пишат съчинение по тема от личния живот, преживяване или проведено мероприятие в училището като използват разширени изречения с определения и сравнения;
- да пишат съчинение по картина и серия картини, ползвайки колективно съставен план и постепенно преминаване към самостоятелен план. а търсят и употребяват епитети и синоними;
- да пишат съчинение върху дадена личност, описвайки външен вид, съответни биографични данни, да отбележат дейността на тази личност и направят преценка на значението ѝ.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ОСМИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Труд и почивка

1. Първият учебен ден.
2. Помощници.
3. Нашият вестник.
4. Урок по честност.
5. За вежливостта и културното поведение.
6. Ти и твоят другар.
7. Моят почивен ден.

II. Бащино огнище

1. Народно творчество.

2. Етнографски музей.
3. Стари народни обичаи.
4. Празници в живота ни.
5. Смях и мъдрост.
6. Българското хоро – вечно младо.
7. Големият български строител.
8. Копривщица – град музей.
9. Светът на старите майстори.

III. Машините в помощ на хората

1. Помощници на хората.
2. Трудът на село.

IV. Нашата столица

1. Любопитни факти за София.
2. Народната библиотека „Св.св. Кирил и Методий”.

V. Човекът и природата

1. Как да пазим природата.
2. Защо земята е жива.

VI. Най-голямото богатство

1. Аз и другите.
2. Обич и приятелство.
3. Да си говорим на „ти”.
4. Първата любов.
5. Дружба.
6. За щастието на хората с увреден слух .
7. Любовта на Александър Бел.
8. Спортът е здраве.
9. Искам да се обличам красиво.
10. Цигарите и алкохолът – врагове на човека.

VII. Обичам да чета

1. Четете, четете, приятели.
2. Пътешествие.
3. Изучаване на Космоса.
4. Хора в Космоса.

VIII. Обичам да пиша

1. Писмо.
2. Молба.
3. Картички за празниците.
4. Съобщение.

IX. Съвременни комуникации

1. Запознаване в интернет.
2. Какво мога да науча в Гугъл.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- самостоятелно общуване помежду си и с околните като:
  - задават въпроси;
  - съставят пълни и точни отговори;
  - формулират причините за дадено явление;
  - общуват с чуващи хора на обществени места
- съставяне на пълни и точни отговори на въпроси по текст / литературно произведение.
- самостоятелно поставяне на въпроси към прочетен текст
- съставяне на преразказ на текст и картина.
- съставяне на преразказ на филм (обсъждане на филм).
- писане на съчинение по аналогия.
- писане на съчинение – описание.
- разказ по дадено начало и край (и план)
- съставяне на характеристика на герой от литературно произведение.
- съставяне на делови писмени работи: писмо, обява, съобщение, покана и др.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ДЕВЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Държавна уредба в България

1. Народно събрание.
2. Президент и правителство.
3. Закони в Република България. Конституция.
4. Съдебна система. Съд и прокуратура.

II. Научете повече за Европа

1. Континентът Европа.
2. Европейски съюз.

III. Съвременни комуникации

1. Интернет и аз.
2. Интернет-врата към света.

IV. Преразказ

3. Преразказ на кратка литературна творба.
4. Преразказ на научен текст.
5. Преразказ на филм.

V. План на съдържание на текст

6. Кратък план.
7. Разширен план.

VI. Съчинение

8. Съчинение – описание по наблюдение.
9. Съчинение по преживяно.

VII. Есе

1. Есето като аргументативен тип текст.
2. Есе по морален проблем, интерпретиран в изучен литературен текст.

VIII. Делови писмени работи

1. Заявление.
2. Автобиография.
3. Пълномощно.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- знания за държавната уредба на България;
- умения да преразказват кратка литературна творба;
- умения да преразказват кратък научен текст;
- умения да преразказват и обсъждат филм;
- умения да съставят кратък и разширен план
- умения да съставят различни видове съчинения;
- умения да напишат есе;
- умения да съставят делови писмени документи: изказване, протокол, заявление, автобиография, пълномощно.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ДЕСЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Работа с текст

1. Съдебна система. Съд и прокуратура.
2. Четене с разбиране на текстове от различни сфери.
3. Анализиране на текстове от различни сфери.
4. Съставяне на план.

II. Делови писмени работи

1. Писмо.
2. Изказване.
3. Протокол.
4. Заявление.
5. Автобиография, CV.
6. Пълномощно.
7. Писмо до медиите.
8. Жалба.

III. Моята бъдеща професия

1. Моята професия.
2. Искам да постъпя на работа – документи.
3. Интервю за работа.
4. Правила за спазване на работното място.
5. Кодекс на труда.
6. Защита от рискове на работното място.
7. Защита правата на работещите.

IV. Съвременни комуникации

1. Социални мрежи.
2. Опасности, които ни дебнат в киберпространството.
3. Моето ежедневие и съвременните технологии.

V. България-вечна и прекрасна

1. Красотата на моята родина.
2. Културни забележителности на България.
3. Велики имена.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- умения да разпознават признаците на текста;
- умения да разбират, тълкуват, анализират най-важната информация, съдържаща се в текста;
- умения за създаване на делови писмени работи: писмо, изказване, протокол, заявление, автобиография, пълномощно;
- усвояване на лексика и термини, свързани с изучаваната професия;
- създаване на базова трудова и правна култура и усвояване на съответна лексика;
- разширяване на знанията за уредбата на Република България.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ЕДИНАДЕСЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Човекът и обществото

1. Брач, семейство, общество.
2. Религии.
3. Вековни ценности на българския народ.
4. Права и задължения на българските граждани.
5. Ние сме различни, но живеем заедно.

II. Младият човек в съвременния свят

1. “Измамният рай“ на наркотиците.
2. Социалнозначими болести-СПИН.

III. Съвременни технологии

1. Съвременните технологии в бита на хората.
2. Интернет-технологична среда на култура.

IV. Европейски съюз

1. Институции в ЕС.
2. ЕС и правата на хората в неравностойно положение.
3. Какво трябва да знаем при пътуване в чужбина.

V. Работа върху диалог

4. Работа върху текста на диалога.
5. Изграждане на образ на събеседника.

6. Изграждане на идеята /темата/ за диалог.
7. Култура на поведение при водене на диалог.

VI. Диалози в обществени институции

1. В Областна администрация.
2. В Общинска администрация”.
3. В Съд.
4. В Прокуратура.
5. В МВР ” Пътна полиция”.
6. В Районно управление „Полиция”.
7. В Национална агенция по приходите.
8. В Болница.
9. В офис на мобилен оператор.
10. В Агенция по заетостта.
11. В Дирекция „Социално подпомагане.
12. В Районна здравноосигурителна каса.

VII. Публицистични текстове

1. Електронно писмо.
2. Резюме на публицистичен текст.
3. Есе.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- изграждане на комуникативни умения в различни области на социалния живот чрез диалог. Обогащаване на активния и пасивния речник на учениците с увреден слух;
- умения да разбират, анализират най-важната информация, съдържаща се в текста на диалога;
- умения за провеждане на диалози със служители в институции;
- усвояване на лексика и термини, свързани с изграден диалог в определената ситуация;
- взаимовръзка „въпрос-отговор-информираност”.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РАЗВИТИЕ НА РЕЧТА ЗА ДВАНАДЕСЕТИ КЛАС

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ

I. Нашата земя хубава

1. Най-красивите кътчета на България.
2. Гордеем се, че сме българи.

II. Да бъдем здрави

3. Спортът и здравето.
4. Да се храним правилно.

III. На пазара на труда

1. Среща с работодатели.
2. Документи за работа.
3. Обединена Европа.
4. ЕС-приоритети и взаимопомощ.
5. Как да учим и работим в Европа.
6. Общият пазар и единната европейска валута.

IV. Средства за масова информация

1. Вестници и списания.
2. Електронни медии.

V. Работа върху диалог

1. Работа върху текста на диалога.
2. Изграждане на образ на събеседника.
3. Изграждане на идеята /темата/ за диалог.
4. Култура на поведение при водене на диалог.

VI. Диалози в обществени институции

1. Какво е консултация?
2. Практически урок в институция.
3. Как да се информирам в институция?
4. Практически урок в институция.
5. Кога мога да ползвам нотариус?
6. Практически урок в институция.
7. Кога ми трябва адвокат?
8. Практически урок в институция.

9. Как да си платя данъците?
10. Практически урок в институция.
11. Как да извикам полиция?
12. Как да извикам „Спешна помощ“?
13. Как да напиша SMS при бедствие, авария, катастрофа?

VII. Писмени работи

1. Съчинение по преживяно.
2. Есе по морален проблем.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- изградени комуникативни умения в различни области на социалния живот чрез диалог. Обогатяване на активния и пасивия речник на учениците с увреден слух;
- разбиране и анализиране на най-важната информация, съдържаща се в текста на диалога;
- изградени умения за провеждане на диалози със служители в институции;
- усвоени лексика и термини, свързани с изградения диалог в определената ситуация;
- изградени умения за взаимовръзка между въпрос-отговор-информираност”.